

nom i svjetski relevantnom misaonom zalogu znamenitog isusovca, Dubrovčanina i Hrvata Ruđera Josipa Boškovića. Time će i nakladnikova i autorova nakana doživjeti svoje primjereno ispunjenje.

Marito Mihovil Letica

Ivan Šestak, *Prilozi filozofiji o čovjeku*, Filozofsko–teološki institut Družbe Isusove, Filozofski niz, knjiga 24, Zagreb, 2011, 182 str.

Monografija *Prilozi filozofiji o čovjeku* izvorno je djelo hrvatskoga katoličkog filozofa Ivana Šestaka. Djelo se, osim »Predgovora« i »Kazala osoba«, sastoji od šest poglavlja: 1. »Shvaćanje čovjeka u povijesti filozofije«, 2. »Prinos kršćanstva filozofskoj misli o čovjeku«, 3. »Čovjekovo opstojanje i životinjsko postojanje«, 4. »Čovjekove vlastitosti kao pokazatelji njegove duhovne dimenzije«, 5. »Čovjek kao religiozno biće. Pokušaj filozofskog utemeljenja religioznog života« i 6. »Hrvatski neoskolastički priručnici filozofije o čovjeku«.

Filozofijsko istraživanje koje se tiče ljudske prirode, a koje obično započinje pitanjem »što je to što čovjeka razlikuje od drugih bića«, staro je kao i filozofija sama. Takvo široko određenje predmeta filozofiranja o čovjeku moguće je iznaći u gotovo svim filozofijama, od Sokrata pa sve do Sartrea i postmodernih filozofija.

Ipak, tematiziranje čovjeka se kroz povijest filozofije artikuliralo u zasebnu disciplinu (ili još točnije, zasebne discipline). Tradicionalno, zasebna filozofijska disciplina koja se, kao dio »specijalne metafizike«, bavila čovjekom nazivala se racionalnom psihologijom ili metafizičkom antropologijom. Metafizička je antropologija danas, iako pomalo u drugom planu, osobito živa unutar neoskolastičke katoličke tradicije.

Također, valja imati na umu da se u njemačkoj filozofiji u dvadesetim godi-

nama prošlog stoljeća javlja specifična forma filozofiranja o čovjeku koja se naziva »filozofska antropologija« i koja se povezuje ponajprije s Maxom Schele-rom (kojeg se smatra »ocem« ovoga specifičnog pristupa), potom i s autorima poput Arnolda Gehlena, Helmutha Plessnera, Michaela Landmanna i drugih.

Šestak u svojem djelu, iako ne zaobilazi »filozofsku antropologiju« u suvremenom smislu, ipak u prvi plan stavlja klasično filozofijsko učenje o čovjeku, osobito u skolastičko/neoskolastičkoj inačici. To je razvidno već iz njegova povijesnog prikaza shvaćanja čovjeka kroz povijest filozofije, a osobito u poglavljima koja se bave specifično kršćanskim prinosom filozofiji o čovjeku kao i u pokušaju da se iznade »filozofijsko utemeljenje religioznog života«. Također, autor se bavi i usko specijaliziranim filozofijsko–antropologijskim temama, poput diferenciranja čovjekova od životinjskog bitka te specifičnih ljudskih konstrukata poput kulture, oruđa, jezika, društva, tradicije, institucija, umjetnosti, znanosti i religioznosti.

Imajući to u vidu, očito je kako ova monografija obrađuje jednu od centralnih (i najtežih) tema filozofije čovjeka, a Šestak to čini na reprezentativan način, implementirajući znanstveni pristup i referirajući se na relevantnu filozofijsku literaturu. Bez ustezanja se može reći da su sve teme obrađene na zavidnoj akademskoj razini: svako poglavlje odiše studioznošću, obuhvatnošću, ali i visokom razinom filozofijske originalnosti, koja je u isto vrijeme vjerna tradiciji.

Prema našem mišljenju, Šestakovo djelo nije samo izvoran znanstveni rad, već također može biti kompetentan sveučilišni udžbenik iz »filozofije o čovjeku« i »filozofske antropologije«, i to osobito za studente filozofije, teologije i religijskih znanosti. Također, ne smije se smetnuti s uma činjenica kako hrvatska filozofija ne obiluje sličnim djelima, te je već stoga ovdje riječ o vrijednom prilogu.

Josip Oslić